

Міністерство освіти і науки України  
Національний університет водного господарства та  
природокористування

Навчально-науковий інститут права  
Кафедра інформаційного права та юридичної  
журналістики

**08-04-23М**

### **МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**

до організації практичних занять  
та виконання самостійної роботи  
з навчальної дисципліни  
**«Європейські медійні стандарти»**  
для здобувачів вищої освіти другого  
(магістерського) рівня  
за освітньо-професійною програмою  
«Медіаправо та медіабезпека»  
спеціальності 061 «Журналістика»  
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано науково-  
методичною  
радою з якості ННІП  
Протокол № 10 від 21.03.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Європейські медійні стандарти» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Медіаправо та медіабезпека» спеціальності 061 «Журналістика» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Мітчук О. А., Матвійчук А. В. – Рівне : НУВГП, 2025. – 32 с.

Укладачі:

Мітчук О. А., доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри інформаційного права та юридичної журналістики;

Матвійчук А. В., доктор філософських наук, професор, професор кафедри правових природоохоронних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Мітчук О. А., доктор наук із соціальних комунікацій, професор, в.о. завідувача кафедри інформаційного права та юридичної журналістики

Керівник групи забезпечення

спеціальності 061 «Медіаправо та медіабезпека»

Мітчук О. А.

© О. А. Мітчук,  
А. В. Матвійчук, 2025  
© НУВГП, 2025

## **ЗМІСТ**

|                                               |    |
|-----------------------------------------------|----|
| Передмова                                     | 4  |
| 1. Опис навчальної дисципліни та її структура | 5  |
| 1.1. Опис навчальної дисципліни               | 5  |
| 1.2. Тематика практичних занять               | 9  |
| 1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики  | 10 |
| 1.4. Критерії та шкала оцінювання             | 10 |
| 2. Плани практичних занять                    | 18 |
| 3. Самостійна робота студентів                | 24 |
| 4. Індивідуальна робота студентів             | 27 |
| Рекомендована література                      | 28 |

## **ПЕРЕДМОВА**

У контексті стрімкої європейської інтеграції України та її прагнення до побудови відкритого, демократичного суспільства, що ґрунтується на засадах верховенства права, європейські медійні стандарти набувають особливого, фундаментального значення. Вони є не просто набором правил, а відображенням спільних цінностей свободи слова, плюралізму, незалежності та відповідальності медіа, які формувалися протягом десятиліть у рамках Ради Європи та Європейського Союзу.

Дисципліна «Європейські медійні стандарти» є ключовим компонентом освітньо-професійної програми «Медіаправо та медіабезпека». Її мета — забезпечити здобувачів вищої освіти глибоким розумінням цих стандартів, їхнього впливу на національне законодавство та здатності застосовувати їх у професійній діяльності. Це дозволить майбутнім фахівцям не лише ефективно працювати в умовах гармонізації українського медіапростору з європейським, а й активно долучатися до формування якісного та відповідального інформаційного середовища.

Ці методичні вказівки розроблені для надання здобувачам вищої освіти всебічної підтримки у самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, ретельній підготовці до практичних занять та успішному виконанні індивідуальних завдань. Особливий акцент зроблено на практико-орієнтованому навчанні, включаючи аналіз конкретних ситуацій (Case-study), що сприяє розвитку аналітичних та прикладних навичок, необхідних для застосування європейських стандартів у сфері медіаправа та медіабезпеки.

# **1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА**

## **1.1. Опис навчальної дисципліни**

Актуальність вивчення дисципліни «Європейські медійні стандарти»

Вивчення дисципліни «Європейські медійні стандарти» є надзвичайно актуальним для студентів, які обрали освітню програму «Медіаправо та медіабезпека». Ця актуальність зумовлена такими ключовими чинниками:

Європейська інтеграція України: Статус кандидата на членство в ЄС та процес вступу вимагають від України імплементації європейського законодавства та стандартів у всі сфери, включно з медіа. Розуміння цих стандартів є критично важливим для майбутніх фахівців, які працюватимуть у медіа, регуляторних органах або юридичних компаніях, залучених до цього процесу.

Захист свободи слова та інформації: Європейські стандарти, закріплені в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (стаття 10) та рішеннях Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), є золотим стандартом у питаннях свободи вираження поглядів. Їх вивчення дозволяє глибоко зрозуміти межі та гарантії свободи слова, а також механізми захисту журналістів та медіа від неправомірного втручання.

Протидія дезінформації та маніпуляціям: В умовах гібридної війни та поширення фейкових новин, європейський досвід у боротьбі з дезінформацією, просування медіаграмотності та забезпечення плюралізму є неоціненним. Дисципліна дає розуміння, як європейські країни та інституції регулюють цифрові

платформи та борються з інформаційними загрозами, зберігаючи при цьому демократичні цінності.

Регулювання нових медіа та технологій: Європейський Союз активно розробляє законодавство щодо регулювання діяльності онлайн-платформ (наприклад, Digital Services Act – DSA, Digital Markets Act – DMA), штучного інтелекту та захисту персональних даних (GDPR). Ці норми мають глобальний вплив, і їх розуміння є ключовим для будь-якого медіапроєкту, що працює в цифровому просторі.

Формування якісного та відповідального медіапростору: Європейські стандарти наголошують на важливості професійної етики, саморегуляції, прозорості власності медіа та підзвітності журналістів. Вивчення цих аспектів сприяє формуванню фахівців, здатних будувати медіа, що відповідають найвищим вимогам якості та суспільної відповідальності.

**Метою** викладання дисципліни «Європейські медійні стандарти» є формування у здобувачів вищої освіти комплексного розуміння принципів, норм та практик регулювання медіапростору, що діють в країнах Європейського Союзу та Ради Європи. Дисципліна має на меті навчити студентів застосовувати ці стандарти у професійній діяльності, сприяючи розвитку в Україні інформаційного простору, що відповідає європейським демократичним цінностям та свободі вираження поглядів.

**Завданнями** навчальної дисципліни є:

Ознайомлення з основними міжнародними та європейськими правовими актами у сфері медіа: вивчення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (ст. 10), рішень Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), Директив

ЄС та Рекомендацій Ради Європи щодо медіа.

Аналіз ключових європейських концепцій свободи слова: розгляд принципів плюралізму медіа, незалежності журналістики, доступу до інформації та захисту джерел.

Вивчення механізмів саморегуляції та співрегуляції медіа: дослідження ролі медіа-рад, омбудсменів та кодексів етики у європейських країнах.

Розгляд європейських підходів до регулювання таких питань, як:

Концентрація власності у медіа: запобігання монополізації та забезпечення різноманітності медіавласності.

Мова ворожнечі та дискримінація: правові та етичні аспекти протидії поширенню нетерпимості у медіа.

Захист приватності та персональних даних: відповідність європейським стандартам GDPR та його вплив на медіа.

Реклама та спонсорство: європейські вимоги до прозорості та чесності рекламної діяльності.

Навчання порівняльному аналізу медійного законодавства та практик різних європейських країн, виявлення кращих практик для імплементації в Україні.

Формування навичок оцінки відповідності національного медійного законодавства європейським стандартам та практикам.

Розвиток критичного мислення щодо впливу європейських інтеграційних процесів на формування українського медіапростору.

Вивчення освітньої компоненти супроводжується набуттям таких компетентностей та результатів навчання:

### **Інтегральна**

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

### **Загальні**

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово.

ЗК07. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

### **Спеціальні**

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК08. Здатність виконувати складні завдання і вирішувати складні проблеми в галузі медіаправа та медіабезпеки; виробляти ефективні рішення з використанням правового інструментарію, оцінювати сутність подій та процесів з позиції верховенства права та дотримання законодавства.

Опанувавши дисципліну «Європейські медійні стандарти» здобувачі освіти повинні володіти такими **результатами навчання:**

РН03. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН04. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

## 1.2. Тематика практичних занять

| № | Назва теми                                                       | К-сть годин, денна форма | К-сть годин, заочна форма |
|---|------------------------------------------------------------------|--------------------------|---------------------------|
| 1 | ТЕМА 1: Основи європейського медійного права та ключові принципи | 4                        | 1                         |
| 2 | Тема 2: Регулювання контенту та захист суспільних інтересів      | 4                        | 1                         |
| 3 | Тема 3: Регулювання медіа-послуг та реклами                      | 4                        | 1                         |
| 4 | Тема 4: Механізми саморегуляції та співрегуляції медіа           | 4                        | 1                         |
| 5 | Тема 5: Європейська інтеграція та український медіапростір       | 4                        | 2                         |
|   | <b>Всього</b>                                                    | <b>20</b>                | <b>6</b>                  |

### **1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики**

Поточний контроль знань студентів з освітньої компоненти проводиться за такими формами:

- оцінювання активності та роботи здобувачів освіти на лекціях;
- усне опитування на практичних заняттях або підготовка, презентація і обговорення укладеного та проаналізованого прикладного матеріалу;
- виконання контрольних або тематично-творчих робіт та тестових завдань;
- участь в обговоренні проблемних питань / дискусія;
- використовуючи отримані навички практико-орієнтованого навчання крізь аналіз конкретних ситуацій (Case-study) аналітичні доповіді;
- виконання поточних контрольних робіт за темами змістових модулів та тестових завдань.

### **1.4. Критерії та шкала оцінювання**

Основними критеріями, що визначають ступінь компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Медіабезпека та інформаційне суспільство» є:

- дотримання зазначених дедлайнів виконання всіх видів навчально-професійної роботи, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни;
- аналіз теоретико-прикладної складової акумуляції знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- використання структурних характеристик тематичного діапазону, умов результативності медіа щодо пошуку, оброблення та аналізу інформації;

- використовувати основні поняття та принципи теоретико-методологічних засади журналістської діяльності (мислення, аналіз, синтез);

- вміння застосовувати теоретико-прикладні знання у професійній діяльності;

- вміння використовувати теоретико-прикладні навички аналізу інформаційного простору України щодо особливостей функціонування медіаправового та медіабезпечного середовища.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

### **Контрольні заходи та засоби діагностики**

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- оцінювання роботи студента на лекціях;

- опитування на практичних заняттях;
- опрацювання завдань для самостійної роботи;
- написання модульних контролів.

### Шкала оцінювання

| Кількість набраних балів студентом | Оцінка за національною шкалою                               |
|------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| 90-100 балів                       | Відмінно                                                    |
| 82-89 балів                        | Добре                                                       |
| 74-81 балів                        |                                                             |
| 64-73 балів                        | Задовільно                                                  |
| 60-63 балів                        |                                                             |
| 35-59 балів                        | Незадовільно з<br>можливістю повторного<br>складання        |
| 1-34 балів                         | Незадовільно з<br>обов'язковим повторним<br>вивченням курсу |

### Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

| Вид занять                                                                                                                                           | Бали      | Форма контролю                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Поточна складова оцінювання                                                                                                                          |           |                                                                                                                            |
| Змістовий модуль                                                                                                                                     |           |                                                                                                                            |
| Практичне заняття 1:<br>Свобода вираження<br>поглядів та плюралізм<br>медіа в Європі<br><i>Мета:</i><br>1. <b>Обґрунтуйте</b><br>ключову роль статті | <b>10</b> | <b>Форми проведення<br/>занять</b> – практичне<br>заняття<br><b>Методи та<br/>технології<br/>навчання</b> –<br>комбіноване |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                  |                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у формуванні європейських медійних стандартів.</p> <p>2. <b>Визначте</b> основні механізми, які застосовуються в країнах ЄС для забезпечення плюралізму медіа та запобігання надмірній концентрації власності.</p> <p>3. <b>Розгляньте аналіз конкретних ситуацій (Case-study):</b> Проаналізуйте рішення ЄСПЛ щодо обмежень свободи слова, накладених на журналістів або медіа.</p> <p>4. <b>Запропонуйте</b> рекомендації для українських медіа щодо дотримання балансу між свободою слова та відповідальністю.</p> |                  | <p>практичне заняття: доповіді, повідомлення, які переходять у розгорнуту дискусію в аудиторії. <b>Форма контролю</b> – підготовка презентації</p> |
| <p>Практичне заняття 2. Регулювання контенту та захист суспільних інтересів за</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p><b>10</b></p> | <p><b>Форми проведення занять – практичне заняття</b><br/><b>Методи та</b></p>                                                                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>європейськими стандартами</p> <p><b>Мета:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li><b>Обґрунтуйте</b> необхідність європейських стандартів у боротьбі з мовою ворожнечі та дезінформацією, особливо в умовах гібридних загроз.</li> <li><b>Визначте</b> основні принципи та вимоги GDPR щодо обробки персональних даних у журналістській діяльності та медіа.</li> <li><b>Розгляньте аналіз конкретних ситуацій (Case-study):</b> Проаналізуйте випадки, коли європейські регулятори застосовували санкції до медіа за поширення мови ворожнечі або порушення правил захисту персональних даних.</li> <li><b>Запропонуйте</b> внутрішні політики для</li> </ol> |  | <p><b>технології навчання</b> – демонстрація та обговорення</p> <p><b>Форма контролю</b> – практичне заняття з виступами студентів</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |           |                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| українських медіа, що відповідають європейським вимогам щодо контенту.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |           |                                                                                                                                                                                              |
| <p>Практичне заняття 3.<br/>Європейські стандарти аудіовізуальних медіа-послуг та реклами</p> <p><b>Мета:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li><b>Обґрунтуйте</b> важливість Директиви про аудіовізуальні медіа-послуги (AVMSD) для гармонізації медіапростору ЄС.</li> <li><b>Визначте</b> ключові відмінності у регулюванні традиційної реклами та нових форм комерційних комунікацій (спонсорство, продакт-плейсмент) за європейськими стандартами.</li> <li><b>Розгляньте аналіз конкретних ситуацій (Case-study):</b> Проаналізуйте приклади рекламних кампаній або</li> </ol> | <b>10</b> | <p><b>Форми проведення занять –</b><br/>практичне заняття</p> <p><b>Методи та технології навчання –</b><br/>демонстрація</p> <p><b>Форма контролю –</b><br/>групове опитування студентів</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |    |                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>спонсорських інтеграцій, які були визнані невідповідними європейським стандартам.</p> <p>4. <b>Запропонуйте</b> рекомендації для українських медіа щодо дотримання європейських вимог до рекламного контенту.</p>                                                                                                                                                                   |    |                                                                                                                                                                                  |
| <p>Практичне заняття 4. Саморегуляція та співрегуляція медіа в Європі</p> <p><i>Мета:</i></p> <p>1. <b>Обґрунтуйте</b> переваги та недоліки саморегуляції медіа порівняно з державним регулюванням у контексті європейського досвіду.</p> <p>2. <b>Визначте</b> основні функції та повноваження медіа-рад та медіа-омбудсменів у європейських країнах.</p> <p>3. <b>Розгляньте</b></p> | 10 | <p><b>Форми проведення занять</b> – практичне заняття</p> <p><b>Методи та технології навчання</b> – демонстрація</p> <p><b>Форма контролю</b> – групове опитування студентів</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                            |            |                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| <b>аналіз конкретних ситуацій (Case-study):</b> Проаналізуйте реальні кейси, коли медіа-ради або омбудсмени розглядали скарги на дії журналістів або медіа. <b>Запропонуйте</b> модель ефективної саморегуляції для українських медіа з урахуванням європейського досвіду. |            |                                       |
| Усього практичні заняття                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>50</b>  |                                       |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання                                                                                                                                                                                                                                    | <b>10</b>  | Наукова стаття, або тези або реферат. |
| Усього поточна складова оцінювання:                                                                                                                                                                                                                                        | 60         |                                       |
| <b><i>Підсумкова складова оцінювання</i></b>                                                                                                                                                                                                                               |            |                                       |
| 2.1 Модульний контроль №1                                                                                                                                                                                                                                                  | 20         | Тести                                 |
| 2.2 Модульний контроль №2                                                                                                                                                                                                                                                  | 20         | Тести                                 |
| Усього підсумкова складова оцінювання:                                                                                                                                                                                                                                     | 40         |                                       |
| <b>РАЗОМ</b>                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>100</b> |                                       |

## 2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття з дисципліни «Європейські медійні стандарти» є невід'ємною частиною вашого навчання та мають ключове значення для закріплення теоретичних знань і розвитку прикладних навичок. У міру того, як Україна впевнено рухається шляхом європейської інтеграції, розуміння та вміння застосовувати європейські стандарти у сфері медіа стає критично важливим для кожного майбутнього фахівця з медіаправа та медіабезпеки.

Ці заняття розроблені для того, щоб ви могли глибше зануритися в реальні кейси, пов'язані зі свободою слова, регулюванням контенту, захистом прав та етичними дилемами, з якими стикаються медіа в Європі та Україні. Ви будете аналізувати рішення Європейського суду з прав людини, досліджувати застосування європейських Директив та Регламентів, а також розробляти власні рекомендації для медіа.

Ефективна робота на практичних заняттях вимагає попередньої підготовки, активної участі в дискусіях та готовності до командної роботи. Використання аналізу конкретних ситуацій (Case-study) дозволить вам не просто вивчити теорію, а й навчитися застосовувати її для вирішення складних професійних завдань, формуючи ваше критичне мислення та практичні компетенції.

### **Практичне заняття 1: Свобода вираження поглядів та плюралізм медіа в Європі**

**Мета:** Поглибити розуміння студентами фундаментального права на свободу вираження поглядів та принципів плюралізму медіа в європейському контексті.

### Методичні вказівки:

На цьому занятті здобувачам необхідно зосередитись на фундаментальних засадах європейських медійних стандартів.

При обґрунтуванні ключової ролі статті 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, детально проаналізуйте її зміст та значення як основи для медійного права в Європі. Розгляньте, які аспекти свободи вираження поглядів вона охоплює.

При визначенні основних механізмів для забезпечення плюралізму медіа, зверніть увагу на регулювання концентрації власності в медіа, підтримку суспільного мовлення, заходи щодо сприяння різноманіттю голосів та доступу до інформації. Наведіть конкретні приклади з практики країн ЄС.

Під час аналізу конкретних ситуацій (Case-study) з рішень ЄСПЛ, оберіть 1-2 знакові рішення, де суд розглядав обмеження свободи слова, накладені на журналістів або медіа (наприклад, справи щодо дифамації, конфіденційності джерел, розголошення інформації). Детально проаналізуйте факти, аргументацію сторін та обґрунтування рішення суду.

На основі проведеного аналізу, запропонуйте конкретні, практичні рекомендації для українських медіа. Розгляньте, які внутрішні редакційні політики, процедури перевірки фактів або підходи до взаємодії з джерелами можуть допомогти дотримуватися балансу між свободою слова та відповідальністю з урахуванням європейських стандартів. Підготовка презентації має містити чіткі висновки за кожним пунктом завдання.

Форма контролю: Підготовка презентації.

## **Практичне заняття 2. Регулювання контенту та захист суспільних інтересів за європейськими стандартами**

**Мета:** Навчити студентів ідентифікувати та аналізувати європейські підходи до регулювання медіаконтенту, що стосується суспільних інтересів.

### Методичні вказівки:

Це заняття присвячене регулюванню чутливого контенту та захисту прав особистості в європейському медіапросторі.

При обґрунтуванні необхідності європейських стандартів у боротьбі з мовою ворожнечі та дезінформацією, зверніть особливу увагу на їхнє значення в умовах гібридних загроз. Поясніть, як ці стандарти намагаються балансувати між свободою слова та захистом суспільства від розпалювання ненависті та маніпуляцій.

Визначте основні принципи та вимоги GDPR (Загального регламенту захисту даних ЄС) щодо обробки персональних даних. Проаналізуйте, як GDPR впливає на журналістську діяльність (наприклад, збір інформації, публікація даних про осіб, право на забуття) та відповідальність медіа.

Під час аналізу конкретних ситуацій (Case-study), оберіть 1-2 випадки, коли європейські регулятори (наприклад, органи захисту даних, медіа-регулятори) застосовували санкції до медіа за поширення мови ворожнечі або порушення правил захисту персональних даних. Детально проаналізуйте обставини справи та обґрунтування регуляторних рішень.

На основі проведеного аналізу, запропонуйте внутрішні політики для українських медіа, які б

відповідали європейським вимогам щодо контенту. Розробіть рекомендації щодо модерації коментарів, правил публікації особистої інформації та фактчекінгу.

Форма контролю: Практичне заняття з виступами студентів.

### **Практичне заняття 3. Європейські стандарти аудіовізуальних медіа-послуг та реклами**

**Мета:** Ознайомити студентів з регуляторними рамками для аудіовізуальних медіа-послуг та рекламної діяльності в Європі.

#### Методичні вказівки:

Це заняття фокусується на специфіці регулювання аудіовізуального контенту та комерційних комунікацій.

Обґрунтуйте важливість Директиви про аудіовізуальні медіа-послуги (AVMSD) для гармонізації медіапростору ЄС. Поясніть, як ця Директива регулює не лише традиційне телебачення, а й онлайн-платформи та відео на вимогу.

Визначте ключові відмінності у регулюванні традиційної реклами та нових форм комерційних комунікацій (спонсорство, продакт-плейсмент, інфлюенсер-маркетинг) за європейськими стандартами. Зверніть увагу на вимоги щодо прозорості, ідентифікації комерційного контенту та обмежень для певних видів продукції.

Під час аналізу конкретних ситуацій (Case-study): Проаналізуйте 1-2 приклади рекламних кампаній або спонсорських інтеграцій, які були визнані невідповідними європейським стандартам (наприклад, рішеннями національних регуляторів або скаргами споживачів). З'ясуйте, які саме норми були порушені та якими були наслідки.

На основі аналізу, запропонуйте рекомендації для українських медіа щодо дотримання європейських вимог до рекламного контенту. Розробіть міні-чек-лист для перевірки рекламних матеріалів на відповідність нормам прозорості та заборони прихованої реклами.

Форма контролю: Групове опитування студентів.

#### **Практичне заняття 4. Саморегуляція та співрегуляція медіа в Європі**

**Мета:** Ознайомити студентів з принципами та механізмами саморегуляції та співрегуляції медіа в європейських країнах, а також їхнім значенням для незалежності та відповідальності медіа.

##### Методичні вказівки:

Це заняття розкриває альтернативні державному регулюванню форми контролю за медіа.

Обґрунтуйте переваги та недоліки саморегуляції медіа (наприклад, медіа-ради, кодекси етики) порівняно з державним регулюванням у контексті європейського досвіду. Поясніть, чому саморегуляція є важливою для забезпечення редакційної незалежності.

Визначте основні функції та повноваження медіа-рад та медіа-омбудсменів у європейських країнах (наприклад, у Великій Британії, Німеччині, Швеції). Наведіть приклади їхньої діяльності.

Під час аналізу конкретних ситуацій (Case-study): Проаналізуйте 1-2 реальні кейси, коли медіа-ради або омбудсмени розглядали скарги на дії журналістів або медіа (наприклад, щодо етичних порушень, недостовірності, порушення приватності). Детально вивчіть суть скарги, процес розгляду та рішення органу саморегуляції.

На основі аналізу, запропонуйте модель ефективної саморегуляції для українських медіа з урахуванням європейського досвіду. Розгляньте, як такі органи можуть бути створені, які повноваження вони повинні мати та як вони можуть сприяти підвищенню довіри до медіа в Україні.

Форма контролю: Групове опитування студентів.

### **Практичне заняття 5. Адаптація українського медіапростору до європейських стандартів**

**Мета:** Навчити студентів аналізувати процес євроінтеграції України у сфері медіа та оцінювати відповідність національного законодавства європейським стандартам.

#### Методичні вказівки:

Це заняття є підсумковим і має практичне значення для розуміння шляху України до ЄС.

Обґрунтуйте стратегічну важливість адаптації українського медійного законодавства до європейських стандартів у контексті євроінтеграції. Поясніть, які зобов'язання Україна взяла на себе та чому це важливо для її демократичного розвитку.

Визначте основні виклики та перешкоди на шляху імплементації європейських медійних стандартів в Україні (наприклад, опір реформам, брак фінансування, низький рівень медіаграмотності, вплив олігархів).

Під час аналізу конкретних ситуацій (Case-study): Проаналізуйте 1-2 конкретні зміни в українському законодавстві, що були внесені з метою гармонізації з європейськими нормами (наприклад, новий Закон України «Про медіа»). Визначте, наскільки повноцінно він відповідає європейським директивам та рекомендаціям.

На основі проведеного аналізу, запропонуйте подальші кроки та пріоритети для України у процесі наближення до європейських медійних стандартів. Це може включати рекомендації щодо посилення незалежності регуляторів, розвитку суспільного мовлення, підтримки регіональних медіа, боротьби з дезінформацією.

Форма контролю: Обговорення кейсів.

### **3. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ**

**Право на доступ до інформації в Європі та Україні: порівняльний аналіз та виклики імплементації.**

Дослідження: Проаналізуйте європейські стандарти доступу до публічної інформації (наприклад, Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів) та їх відповідність українському законодавству. Визначте основні перешкоди на шляху імплементації та запропонуйте шляхи їх подолання.

**Роль Європейського суду з прав людини у формуванні стандартів медіарегулювання.**

Дослідження: Оберіть 2-3 знакові рішення ЄСПЛ (наприклад, справи проти України або інших країн Ради Європи), що стосуються свободи вираження поглядів, захисту джерел або відповідальності медіа. Проаналізуйте, як ці рішення вплинули на національне законодавство та практику.

**Захист журналістських джерел в європейському праві та українській практиці.**

Дослідження: Проаналізуйте міжнародні та європейські стандарти щодо захисту конфіденційності журналістських джерел. Дослідіть судову практику та законодавство України в цій сфері. Визначте основні загрози та запропонуйте механізми посилення захисту

джерел в Україні.

### **Регулювання дезінформації та мови ворожнечі на онлайн-платформах: досвід ЄС та його значення для України.**

Дослідження: Проаналізуйте, як Європейський Союз (зокрема, через Digital Services Act (DSA) та інші ініціативи) підходить до регулювання дезінформації та мови ворожнечі на цифрових платформах. Обґрунтуйте, які уроки та механізми можуть бути застосовані в українському законодавстві та практиці.

### **Концентрація медіавласності в Європі: регуляторні підходи та виклики для плюралізму.**

Дослідження: Проаналізуйте європейські моделі регулювання власності медіа та антимонопольне законодавство, спрямоване на забезпечення плюралізму інформації. Розгляньте конкретні приклади з країн ЄС та оцініть їхню ефективність у запобіганні надмірній концентрації та впливу на редакційну політику.

### **Європейські стандарти суспільного мовлення та їхнє впровадження в Україні.**

Дослідження: Охарактеризуйте ключові принципи та вимоги до суспільного мовлення в Європі (незалежність, неупередженість, підзвітність, фінансування). Проаналізуйте процес становлення та розвитку Суспільного мовлення в Україні, оцінюючи його відповідність європейським стандартам та існуючі виклики.

### **GDPR та журналістика: баланс між захистом персональних даних та свободою слова.**

Дослідження: Детально проаналізуйте Загальний регламент захисту даних (GDPR) ЄС та його вплив на роботу журналістів та медіа. Розгляньте, як медіа збалансовують вимоги щодо захисту персональних

даних з правом на свободу вираження поглядів та суспільним інтересом. Наведіть конкретні кейси.

**Правові аспекти рекламної діяльності в аудіовізуальних медіапослугах згідно з Директивою AVMSD.**

Дослідження: Проаналізуйте ключові положення Директиви ЄС про аудіовізуальні медіапослуги (AVMSD) щодо регулювання реклами, спонсорства та продакт-плейсменту в традиційних та онлайн-медіа. Оцініть, як ці вимоги впливають на український медіаринок.

**Саморегуляція медіа в європейських країнах: успішні моделі та перспективи для України.**

Дослідження: Проаналізуйте досвід функціонування медіа-рад, омбудсменів та кодексів журналістської етики в 2-3 європейських країнах. Охарактеризуйте їхні повноваження, ефективність та механізми взаємодії з громадськістю. Запропонуйте, як ці успішні моделі можуть бути імplementовані або адаптовані в Україні.

**Імplementація Digital Services Act (DSA) в українське законодавство: перспективи та виклики.**

Дослідження: Детально проаналізуйте ключові положення Закону ЄС про цифрові послуги (DSA) щодо відповідальності онлайн-платформ за контент, прозорості та захисту користувачів. Оцініть, які зміни в українському законодавстві можуть знадобитися для гармонізації з DSA та які виклики це може створити для українських цифрових медіа.

#### 4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

|                                         |    |                                       |
|-----------------------------------------|----|---------------------------------------|
| Індивідуальне науково-дослідне завдання | 20 | Наукова стаття, або тези або реферат. |
|-----------------------------------------|----|---------------------------------------|

##### **Написання реферату**

Індивідуальне завдання передбачає написання наукової статті, або тези або реферату щодо тематики медіабезпеки та інформаційного суспільства та передбачає дослідження основних питань програмного матеріалу.

Усі реферати/тези/статті повинні відповідати єдиним вимогам <https://peremena.com.ua/uk/titul-uk/vimogi-do-referatu-v-ukrayini/>.

##### **Перелік тем для рефератів**

Пропоновані теми для самостійної роботи (рефератів):

2. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на українське медійне законодавство.
3. Плюралізм медіа в ЄС: механізми забезпечення та виклики концентрації власності.
4. Захист персональних даних (GDPR) у журналістській діяльності: європейські вимоги та їхня імплементація в Україні.
5. Протидія дезінформації та мові ворожнечі на онлайн-платформах: порівняльний аналіз європейських та українських підходів.
6. Роль та незалежність суспільного мовлення в Європі: уроки для України.
7. Директива ЄС про аудіовізуальні медіапослуги (AVMSD): її вплив на онлайн-стрімінг та рекламу.

8. Саморегуляція медіа в Європі: моделі медіа-рад та омбудсменів, перспективи для української журналістики.
9. Право на забуття (right to be forgotten) в європейському медіаправі: баланс зі свободою слова та суспільним інтересом.
10. Захист журналістських джерел: європейські гарантії та українська судова практика.
11. Регулювання штучного інтелекту в медіа: європейські ініціативи та потенційні правові виклики для України.
12. Цифрова грамотність та медіаграмотність як європейський стандарт протидії маніпуляціям.
13. Європейські стандарти професійної етики журналіста та їхня адаптація в Україні.
14. Імплементація Закону ЄС про цифрові послуги (DSA) в Україні: вплив на онлайн-медіа та платформи.
15. Правові аспекти транскордонної медіадіяльності в контексті європейського права.
16. Діяльність Ради Європи та ОБСЄ у сфері захисту свободи ЗМІ в Україні. Перелік тем може мінятися з урахуванням актуальної проблематики у сфері .

## **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

### ***Основна література:***

1. Актуальні тренди сучасного комунікативного простору : колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро : ГРАНІ, 2020. 100 с.
2. Масова комунікація у глобальному та національному вимірах : зб. наук. пр. Дніпро : ДНУ імені О. Гончара, факультет систем і засобів масової комунікації, 2019. Вип. 11. 119 с.

3. Судакова В.М., Наумова М.Ю. та ін. Нові медіа в сучасному суспільстві: культурологічний вимір : монографія. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2017. 352 с.
4. Соболєнко О.В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології : навч. посіб. Дніпро : НМетАУ, 2017. 230 с. URL: [https://nmetau.edu.ua/file/ikt\\_tutor.pdf](https://nmetau.edu.ua/file/ikt_tutor.pdf) (дата звернення: 15.09.2025).
5. Сташен Б. Мобільна журналістика : практ. посіб. / пер. з нім. В. Климченка ; за заг. ред. В. Іванова. Київ : Центр вільної преси, 2021. 260 с.
6. Дрок Н. Журналістські ролі, цінності та кваліфікація у 21-му столітті. URL: <https://www.ejta.eu/sites/ejta.eu/files/2019%2004%2012%20DROK%20Report%20RVQ.pdf> (дата звернення: 15.09.2025).
7. Sydorenko N., Mitchuk O., Holik O., Havryliuk I., Myronets N. Improving the Financial Stability of IT Companies through Social Media Marketing. WSEAS Transactions on Business and Economics. 2022. Vol. 19. P. 1621–1632.
8. Bessarab A., Mitchuk O., Baranetska A., Kvasnytsia O., Mykytiv G. Social networks as a phenomenon of the information society. Journal of Optimization in Industrial Engineering. 2021. Vol. 14, № 1. P. 35–42.

### **Додаткова література**

1. Піпченко Н.О. Європейські комунікації. Київ : ВАДЕКС, 2021. 136 с.
2. Стратегічні комунікації : підручник. Київ : ВАДЕКС, 2019. 446 с.

3. Європейські стандарти у галузі суспільного мовлення. URL: <https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2012/04/PSB-Book-Final-Version.pdf> (дата звернення: 15.09.2025).
4. Поділ ресурсів і якісна журналістика: міжнародна співпраця створює нові перспективи. URL: <https://ua.ejo-online.eu/5292/etyka-ta-yakist/cross-bordercooperation-of-journalists> (дата звернення: 15.09.2025).
5. Технологічні платформи, медіа та регулювання: світові тренди та Україна. URL: <https://ua.ejo-online.eu/5299/tsyfrovi-media/tech-platforms-and-mediaregulation> (дата звернення: 15.09.2025).
6. Якісна журналістська освіта посилює етичну журналістику та демократію. URL: <https://ua.ejo-online.eu/5266/etyka-ta-yakist/quality-journalismeducation> (дата звернення: 15.09.2025).
7. Тартуська декларація. URL: <https://www.ejta.eu/tartu-declaration-2020> (дата звернення: 15.09.2025).
8. Новосельський І.Ф. Політико-правові засади функціонування нових медіа: світовий досвід та Україна. Актуальні проблеми політики. 2020. № 65. С. 61–67.
9. Новосельський І.Ф. Сучасні мас-медіа в інформаційних війнах: досвід України. Вісник Прикарпатського університету. Політологія. 2019. № 13. С. 230–239.
10. Новосельський І.Ф. Українські соціальні мережі: специфіка та проблеми функціонування. Політикус. 2020. № 5. С. 89–94.
11. Почепцов Г.Г. Пропаганда 2.0. Київ : Фоліо, 2019. 800 с.

12. Сарміна Г. Стратегічність в умовах крос-медійної діяльності. Актуальні проблеми сучасного мас-медійного простору : матеріали конф., Херсон, 12–13 вересня 2016 р. Херсон : Херсонський державний університет, 2016. С. 76–77.

### **Інформаційні ресурси**

13. Сайт Європейського суду з прав людини. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>
14. Сайт Суспільного мовлення. URL: <https://suspihne.media/>
15. Умови та правила Facebook. URL: <https://ru-ru.facebook.com/policies>
16. Сайт Організації Об'єднаних націй. URL: <https://www.un.org/ru/>
17. Сайт справ Європейського суду з прав людини. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/rus>
18. Сайт Міністерства інформаційної політики України. URL: <https://mip.gov.ua/>
19. Сайт Центру демократії та верховенства права. URL: <https://cedem.org.ua/>
20. Сайт Харківської правозахисної групи. URL: <http://khpg.org/>
21. Сайт Незалежної медійної ради. URL: [www.mediarađa.org](http://www.mediarađa.org)
22. Національна спілка журналістів України. URL: <https://nsju.org/>
23. Закон України «Про Медіа» : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
24. Закон України «Про реформування державних і комунальних друкованих медіа» : Закон України від

- 24.12.2015 № 917-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/917-19>
25. Закон України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста» : Закон України від 02.12.1997 № 540/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>
26. Закон України «Про державну таємницю» : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
27. Закон України «Про доступ до публічної інформації» : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
28. Закон України «Про інформацію» : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
29. Закон України «Про авторське право і суміжні права» : Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>